

Odkritje spominskega obeležja v Novih Fužinah

V četrtek, 28. septembra, ob 13.30 bo pred Osnovno šolo II. grupe odredov v Novih Fužinah odkrito spominsko obeležje II. grupi odredov – I. slovenski brigadi.

Tako bo tudi ta enota dobila skromno obeležje, ki nas bo spominjalo na njeno borbena in junška pot. II. grupa odredov je bila spomladi 1942. največja in najbolje opremljena partizanska enota v Sloveniji. Združevala je preko 600 borcev, od katerih jih je bilo več kot polovica iz naše občine. Bojevala se je v vseh slovenskih pokrajinah, razen na Primorskem. Njen bataljon pa je poleti 1942. prodril tudi na Koroško in tako prvi prenesel oborožen boj proti nacizmu v nemški rajh.

Spominsko obeležje, ki ga je oblikoval akademski kipar Stojan Batič, predstavlja ročno bombo »kraguljevčanko« v eksploziji. Na treh krakih te eksplozivne bombe so obrisi prvih partizanskih kolon – borcev I. grupe odredov, ki hitijo v boj za svobodo v vse predele naše domovine, iz

okolice Ljubljane, z Janč, Dolenske preko Notranjske in Gorenjske in Štajersko in Koroško. V neprestanih bojih in spopadih ter z velikimi napori so zmogli ta veliki pohod in s tem obeležjem se oddolžujemo njihovem spomenu.

Podoben spomenik je na Koroškem, kjer so bili zaključni boji za našo osvoboditev, toda tam izletava iz bombe golobi – znanilci miru, v našem obeležju pa kolone 1941. leta šele korakajo v boj.

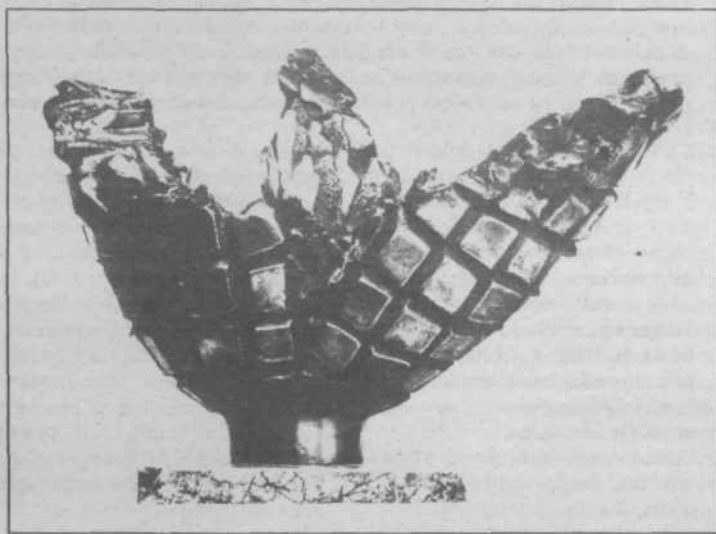
Postavitve so omogočile občine, ki so II. grupi podelile domicil – to so Celje, Grosuplje, Ljubljana-Bežigrad, Trebnje in naša občina, ter Ljubljanska kulturna skupnost in Šola II. grupe odredov. Sodelovali so tudi številne delovne organizacije, še posebej pa Ljubljanska banka-Gospodarska banka, Mi-

neral, Gradis, Tiskarna J. Moškrič, Teol, Velana, Emona in druge.

Kulturni program, ki ga bo pripravil in režiral Peter Militarov, bodo izvajali učenci Osnovne šole

II. grupe odredov in Pihalni orkester Papirnice Vevče.

To bo obenem prvi kulturni spomenik v novi soseski, v kateri živi več prebivalcev, kot v marsikaterem slovenskem mestu.

● NAŠ OBČAN JOŽE VIDIC IZDAL OSMO KNJIGO

Angleški obveščevalci – vohuni ali junaki

To je naslov osme knjige Jožeta Vidica, ki že leta vneto ustvarja na našem Kodeljevem. Izpod njegovega peresa so doslej izšle knjige o zločinih okupatorjev, domobrancev, četnikov in drugih, v zadnji knjigi »Angleški obveščevalci – vohuni ali junaki« pa razkrija »grehe« naše OZNE po vojni. S to knjigo je pisec pogumno razkril eno najbolj varovanih povojnih skrivnosti pri nas.

Sekretar Republiškega komiteja za kulturo Vladimir Kavčič je v oceni, ki je objavljena na ovitku knjige, zapisal tole:

»V dokumentarnem slogu, ki je značilen za vse njegovo pisanje, se je Jože Vidic tokrat lotil nadvse zanimive snovi, ki doslej v slovenski in jugoslovanski publicistici ni bila obdelana in je širši javnosti ostala neznana.

Gre za delovanje in na koncu za tragično usodo naših ljudi, večinoma Primorcev, ki so se kot italijanski vojaki znašli v angleškem ujetništvu (ali kot bivši jugoslovanski vojaki v Kairu) in se vključili v različne aktivnosti, ki naj bi pomagale osvobodilnemu gibanju v domovini.

Mnoge od njih so Angleži usposobili za obveščevalce in diverzante in jih v skupinah od pomladi 1943 naprej pošiljali v Jugoslavijo. Pričujoči tekst govori predvsem o tistih, ki so bili poslani k partizanom. Večinoma se ukvarja s tistimi, ki so bili poslani v Slovenijo in so se priključili slovenskim partizanom.

V sporazumu z zavezniki so se namreč bili vsi zavezniški obveščevalci dolžni priključiti partizanom in svojo nalogo opravljati z njihovim sodelovanjem. Delova-

nje teh obveščevalcev je bilo v skupnem interesu vseh zaveznikov, še posebej partizanov, saj so z njihovo pomočjo dobivali zavezniško vojaško pomoč, širili resnico o osvobodilnem boju v Jugoslaviji

po zahodnem svetu in tako pomagali k njegovi vojaški in politični uveljavitvi.

Obveščevalci so bili vsi po vrsti patrioti in naklonjeni osvobodilnemu gibanju, njihov delež v tem gibanju je bil celo izjemno pomemben. Zato je povsem nerazumljivo, bolje neopravičljivo, da so bili vsi osumljeni vohunjenja v korist Angležev in po koncu vojne natihem likvidirani.

Ta zločin nad dokazanimi do-

mljubi je bil posledica tedaj vladajoče stalinske miselnosti, pa tudi posledica nevednosti in neznanja o vlogi in namenu angleških tajnih služb, ki so sodelovale s partizani in je njihova operativna in strateška naloga bila podpora osvobodilnemu gibanju in ne njegovo rušenje, kot so to razumeli naši varnostniki, šolani v enakovednem duhu.

Gre za odkrivanje še enega segmenta naše mračne, revolucionarne zgodovine, ki revoluciji in revolucionarjem nikakor ne more biti v čast. Zadeva zasluži javno objavo in žrtve javno rehabilitacijo, Jože Vidic pa priznanje, da je vse to raziskal in opisal. «

Na sliki je britanska misija pri glavnem štabu NOV in POS. Drugi z leve je Zdravko Lenščak, ki izhaja iz naše občine, pred vojno je bil eden najbolj nadarjenih dijakov Poljanske gimnazije. Med drugim jetekoče govoril angleško, italijansko, francosko, portugalsko, nemško in špansko. Med vojno se je poročil s partizansko učiteljico Mileno (živi v Ivančni Gorici) po vojni pa so ga obtožili vohunjenja in likvidirali.

V naši občini (v Polju) živita še dva sorodnika podobnih žrtev, katerih usode opisuje knjiga. Ena od teh je Sava Gavrič, medicinska sestra, hči padalca Nikolaja Severa, bila je stara leto dni, ko je izgubila očeta. Drugi je Tone Ilenič, brat likvidiranega Franca Ileniča...

Vilenica 89

Jan Skacel
Plačilo

Vsakomur kar delež je njegov pa tudi to kar šlo je v pozabo kar ni napredaj ne v zastavo ne za ljubezen ne za bol.

Si cestar žametastih cest in priča krivde ne nekdanje strašilo čudno sred' koteljanje na veke hrepenenju zvest kot nebes padcu zvezd nad tvojim domovanjem.

V začetku septembra sta Društvo slovenskih pisateljev in Zveza kulturnih organizacij Se-

žana četrtič zapored pripravili mednarodno literarno srečanje in podelili literarno nagrado VILENICA za leto 1989.

Prireditve se je udeležilo več kot sto pisateljev, pesnikov, literarnih kritikov in prevajalcev iz Srednje Evrope. Naslov osrednje teme srečanja je bil: »Srednja Evropa metafora in njen prevod.« Zadnji dan prireditve so podelili tudi veliko literarno nagrado VILENICA 89. Nagrado so podelili v kraški jami blizu Sežane, po kateri prireditve tudi nosi ime.

Doslej so to nagrado prejeli pesnik Fullvio Tomizza, pisatelj Peter Handke in Peter Esterhazy in letos češki pesnik Jan Skacel.

MR

● Grafike nemških ekspresionistov v Cankarjevem domu

Do 20. oktobra si lahko v razstavnih prostorih Cankarjevega doma ogledamo razstavo grafik nemških ekspresionistov Maxa BECKMANA, Otta DIXA, Lyonela FEININGERJA, Ericha HECKLA, Otta MUELLERJA, Emila NOLDEJA Maxa PECHSTNERJA in Karla SCHMIDTA.

Erich Heckel: Rojstvo sonca. 1914

Dela in avtorji sodijo v sam vrh svtozne sodobne likovne umetnosti.

M R.

Emil Nolde: Pevnik. 1922

● Iščemo raznašalca

Za območje krajevne skupnosti Zelena jama potrebujemo raznašalca Naše skupnosti. Prednost imajo interesi, živeti v KS Zelena jama. Oglasite se v uredništvu, Ob Ljubljanci 42, telefon 447-817.

● V SPOMIN

Alberta Šiblija ni več med nami

Alberta Šiblija ni več med nami. Nič več ga ne bomo srečevali, ko neumorno hiti po svojih opravkih. Nič več ga ne bomo srečevali ob ranih jutranjih urah, ko je hitel v šolo, da bi hot prvi, še enkrat preveril, da je za šolski dan, ki prihaja vse v redu. Nič več ga ne bomo srečevali ob večerih, ko se je po napornem dnevu, potem ko se je še poslednjič preprčal, da je v šoli vse na svojem mestu, po kratkem sprehodu vračal domov. Nič več ga ne bomo srečevali na številnih sestankih, kjer se je prav tako zavzemal za koristi kraja in ljudi, kot se je nekaj ur prej trudil za šolo.

Vsi krajani smo ga poznali, tako iz šolskih klopi, kot učenci pa tudi kot starši in tudi on je vse poznal, do vsakega prijazen z lepo besedo na ustih in hotenjem, da vsakemu pomaga pri njegovih težavah. To mu je seveda povzročalo veliko dela in naporov, za katere ponavadi ni dobil prave, zaslužene zahvale. A ni mu bilo zanj, zamahnil je z roko in se lotil novega dela.

Tako je bilo dolga leta, cela desetletja in misliti smo, da mora biti vedno tako, a ga je šal trdovratna bolezen, ki se ji je upiral prav tako uporno, kot se je spopadel z vsemi težavami življenja, utruga iz naše srede.

In nastala je praznina, boleč spomin!

Kot mlad fant, homaj iz pedagoških šol, se je prvič pojavil pri nas in se srečal z vsakodnevnim življenjem na vasi in njegovimi težavami. Nato je odšel v naše hribovite kraje, spoznal ljudi in njihove težave še tam in se vrnil kot zrel mladenič, sposoben, da se uspešno spoprime z življenjem. Ustvaril si je dom, družino in postal eden izmed nas. Ni bil tujec ali prišleček, temveč naš sovaščan, prijatelj in tovariš, pa naj je nastopal kot pedagog, ravnatelj šole, ali kot krajan ali družbenopolitični delavec.

Najbrž ni bilo krajana v zadovrški krajevni skupnosti, ki bi se ob novici, da je umrl Albert Šiblija velik in močan, saj nam je s svojim marljivim delom veliko zapustil. To pa bo ohranjalo živga v naših spominih, za to smo mu hvaležni in šal nam je, da ga ni več med nami.

Za ljudmi, ki odhajajo iz naše srede ostajajo njihova dela, ki ne pustijo, da spomin nanje zamre. Zato bo spomin na Alberta Šiblija velik in močan, saj nam je s svojim marljivim delom veliko zapustil. To pa bo ohranjalo živga v naših spominih, za to smo mu hvaležni in šal nam je, da ga ni več med nami.

M. Š.

● Po ugodni ceni prodajamo poslovne površine

V novozgrajeni stavbi na Papirniškem trgu sredi Vevč po ugodni ceni prodajamo poslovne površine, namenjene servisnim dejavnostim, obrti in trgovini.

V pritličju so velike približno 30 in 60 m², v mansardi pa 220 m².

Inf. IMOS INŽENIRING, Linhartova 13, Ljubljana, telefon (01) 326-461.

● V SPOMIN

Poslovili smo se od umrlih članov ZB NOV

Iz Zdrženja ZB NOV HRUŠICA-FUŽINE

– Anton Hlešč, Krošna pot 6, Ljubljana,
– Marija Ferkol, Cesta v Kostanj 11/A,
– Fani Bahor, Trpinčeva c. 68, Ljubljana

Iz Zdrženja ZB NOV ZADOBROVA-SNEBERJE

– Jožefa Slabanja, Zadobrovska c., Ljubljana-Polje

– Tone Rozman, Zadobrovska c. 88, Ljubljana-Polje.

Iz Zdrženja ZB NOV DOLSKO

– Avgust Klemenčič, Vinje.

Iz Zdrženja ZB NOV ZADVOR

– Marija Kralj, Sadinja vas n. h.

Iz Zdrženja ZB NOV KODELJEVO

– Zalka Klopčar, Povšetova 58, Ljubljana

Iz Zdrženja ZB NOV SELO

– Franc Pazlar, Zaloška c. 98, Ljubljana